

Prof. Dr. SAMİM ÜNAN
T.C. Galatasaray Üniversitesi (E.)
Öğretim Üyesi

SİGORTA TÜKETİCİ HUKUKU

**TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'DA
YER ALAN SİGORTA İLE İLGİLİ TEMEL HÜKÜMLER ŞERHİ –
İLGİLİ YÖNETMELİKLER - ÇEVİRİMİÇİ (On-line) SİGORTA**

16 Ekim 2015 günü yürürlükte olan düzenlemeleri kapsamaktadır

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç (TKHK m.1).....	2
A. Sigorta alanında tüketicinin korunması.....	2
I. Sigorta ilişkisine TKHK hükümlerinin uygulanmasına gerek olup olmadığı sorunu	3
II. Sigorta tüketicisi kavramı	4
III. Tüketici işlemi niteliğindeki sigorta ilişkisine uygulanacak kurallar	5
IV. Emredici nitelik.....	6
V. Yönetmelikler	7
B. İlgili yasa hükümleri.....	8
Kapsam (TKHK m.2).....	8
Tanımlar (TKHK m.3).....	10

İKİNCİ KISIM

Genel Esaslar

Temel ilkeler (TKHK m.4)	13
A. FIKRA 1- Yasa uyarınca yazılı olarak düzenlenmesi gereken sözleşmeler ve yazılı yapılması gereken bilgilendirmeler; sözleşmedeki eksik hükümler	14
I. TKHK'da şekle tabi kılınmış olan tüketici işlemleri ve bilgilendirmeler	14
1. Bilgilendirmeler	14
2. Sözleşmeler	16
a. Yazılı şekil şartı	16
b. Sözleşmenin bir nüshasının tüketiciye verilmesi.....	19
c. Sigorta poliçesi	20
II. Sözleşme ve bilgilendirmede metne ilişkin şartlar	20
III. Sözleşmedeki eksiklikler	22
B. FIKRA 2- Sözleşmede öngörülen koşulların sözleşme süresi içinde tüketici aleyhine değiştirilememesi.....	23
C. FIKRA 3- Tüketiciden masraflar için ek bir bedel istenememesi. ...	23
D. FIKRA 4- Tüketiciden talep edilecek her türlü ücret ve masrafa ilişkin bilgilerin, sözleşmenin eki olarak kâğıt üzerinde yazılı şekilde tüketiciye verilmesi.....	24
E. FIKRA 5- Tüketicinin borcu için sadece nama yazılı ve her bir taksit ödemesi için ayrı ayrı olacak şekilde senet düzenlenmesi zorunluluğu.	26
F. FIKRA 6- Tüketici işlemlerinde, tüketicinin edimlerine karşılık olarak alınan şahsi teminatların adi kefalet, karşı tarafça verilen şahsi teminatların ise müteselsil kefalet sayılması	26
Tüketici sözleşmelerindeki haksız şartlar (TKHK m.5)	28
A. Genel olarak.....	29
B. FIKRA 1- Haksız şart kavramı	31
C. FIKRA 2- Haksız şartların hükümsüzlüğü ve bunun sonuçları	32

D. FIKRA 3- Sözleşme koşulunun tüketiciyle görüşülmemiş sayılması	32
I. Genel işlem koşulunun tüketici ile görüşülmesi.....	32
II. Sigorta sözleşmelerinde durum	33
1. Sigorta genel şartları	33
2. Sigorta sözleşmesinin içeriği	34
3. Tüketici ile görüşülmeyen sözleşme şartları.....	35
E. FIKRA 4- Yazılı sözleşme şartlarının açık ve anlaşılır bir dille kaleme alınması, açık ve anlaşılır olmayan, birden çok anlama gelen şartların tüketici lehine yorumlanması.....	37
F. FIKRA 5- Haksız şartlara ilişkin yasal düzenlemenin etkinlikleri izne (ruhsata) tabi kişi veya kuruluşların hazırladıkları sözleşmelere de uygulanması	37
G. FIKRA 6 - Bir sözleşme şartının haksızlığının hangi hususlar ve hangi an dikkate alınarak belirleneceği	38
H. FIKRA 7- Sözleşme şartlarının haksız olup olmadığı belirlenirken hangi hususların dikkate alınmayacağı	39
I. FIKRA 8- Bakanlığın haksız şartların sözleşme metinlerinden çıkarılması veya kullanılmasının önlenmesi için gerekli tedbirleri alma görev ve sorumluluğu	41
J. FIKRA 9- Yönetmelikle belirlenecek hususlar.	41
Satıştan kaçınma (TKHK m.6)	42
Sipariş edilmeyen mal veya hizmetler (TKHK m.7)	44

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ayıplı Mal ve Hizmetler

BİRİNCİ BÖLÜM

Ayıplı Mallar (TKHK m.8).....	47

İKİNCİ BÖLÜM
Ayıplı Hizmetler

Ayıplı hizmet (TKHK m.13)	49
Ayıplı hizmetten sorumluluk (TKHK m.14).....	50
Zamanaşımı (TKHK m.16).....	52

DÖRDÜNCÜ KISIM
Tüketici Sözleşmeleri

BİRİNCİ BÖLÜM
Taksitle Satış

Taksitle satış sözleşmeleri (TKHK m.17)	53
Cayma hakkı (TKHK m.18)	57
Temerrüt (TKHK m.19).....	59
Erken ödeme (TKHK m.20)	60
Diğer hususlar (TKHK m.21)	61

İKİNCİ BÖLÜM
Tüketici Kredileri

Sigorta yaptırılması (TKHK m.29)	62
Bağlı krediler (TKHK m.30).....	89

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Konut Finansmanı

Sigorta yaptırılması (TKHK m.38)	90

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ön Ödemeli Konut Satışı

Teminat (TKHK m.42)	91

BEŞİNCİ BÖLÜM

Diğer Tüketici Sözleşmeleri

İş yeri dışında kurulan sözleşmeler (TKHK m.47).....	100
Mesafeli sözleşmeler (TKHK m.48).....	108
I. Fıkra 1- Mesafeli sözleşme kavramı.....	109
II. Fıkra 2- Mesafeli sözleşmelerde tüketicinin bilgilendirilmesi yükümlülüğü ve bilgilendirmenin yapıldığını kanıt yükü.....	111
III. Fıkra 4- Mesafeli sözleşmelerde tüketicinin cayma hakkı ve bu hakkın tabi olduğu süre	111
IV. Fıkra 5- Aracılardan kayıt tutma yükümlülüğü.....	111
V. Fıkra 6- Yönetimin yönetmelik aracılığıyla düzenleme yapma yetkisi.....	112
Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmeler (TKHK m.49)	113
I. Fıkra 1- Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşme kavramı.....	114
II. Fıkra 2- Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde bilgilendirme yükümlülüğü	115
1. Bilgilendirme yükümlülüğüne ilişkin yasal düzenleme	115
2. Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği.....	117
a. Genel olarak ön bilgilendirme	117
b. Ön bilgilendirmenin yöntemi	117
c. Mesafeli olarak kurulan sigorta sözleşmesinde sesli iletişim araçları kullanılarak bilgilendirme yapılması ...	118

III. Fıkra 3- Sigortacının sözleşmenin bütün şartlarını tüketiciye iletme yükümlülüğü	119
IV. Fıkra 4- Tüketicinin sözleşmenin kağıt üzerinde yazılı bir örneğini talep etme ve kullanılan iletişim aracını değiştirme hakkı	120
1. Sigorta tüketicisinin sözleşmenin kağıt üzerine yazılı örneğini isteme hakkı.....	120
2. Sigorta tüketicisinin sözleşme kurulurken kullanılan uzaktan iletişim aracını değiştirme hakkı	121
V. Fıkra 5- Finansal hizmetlere ilişkin mesafeli sözleşmelerde tüketicinin cayma hakkı ve bu hakkın kullanılma süresi.....	121
VI. Fıkra 6- Tüketicinin mesafeli sigorta sözleşmesini sona erdirme bildirimini	124
VII. Fıkra 7- Yönetimin yönetmelik aracılığıyla düzenleme yapma yetkisi.....	124
VIII. İnternet Üzerinden (On-line) Sigorta	125
A. On-line sigorta hakkında AIDA 2014 Dünya Kongresi'ne sunulan Rapor	125
1. Genel Olarak	125
2. Sigorta sözleşmelerinin İnternet üzerinden kurulması	129
3. On-line sigorta sözleşmelerinde sigorta ettirenin bilgilendirilmesi ve uyarılması.....	166
4. Sigorta ettirenin on-line sahteciliklere karşı ve primin ödenmesi bakımından korunması.....	173
5. Sigorta araçlarının özel işlevi	180
B. Türkiye'de On-line Sigorta	182
1. Genel Olarak	182
2. On-line sigorta sözleşmesinin kuruluşu	183
3. Sözleşme öncesi iletişim	184
a. Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun (ETDHK)	184

b. Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik (TİVTEİHY).....	186
4. Elektronik ileti almayı reddetme hakkı	193
a. Yasadaki düzenleme (Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun m.8)	193
b. Yönetmelikteki düzenleme (Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik)	193
5. Sözleşme öncesi bilgilendirme	194
a. Genel Olarak.....	194
b. Sigortacılık Kapsamında Değerlendirilecek Faaliyetlere, Tüketici Lehine Yapılan Sigorta Sözleşmeleri İle Mesafeli Akdedilen Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Yönetmelik.....	195
c. Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun.	196
d. Elektronik Ticarete Hizmet Sağlayıcı ve Aracı Hizmet Sağlayıcılar Hakkında Yönetmelik (ETHSVAHSHY)	198
e. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun.....	202
f. Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği (FHİMSY)	205
g. Ön bilgilendirmenin yöntemi	209
6. Sözleşmenin kuruluşu	210
a. Genel Olarak.....	210
b. Türk hukukunda on-line sigorta sözleşmesinin kuruluşunu düzenleyen hükümler	212
7. Cayma hakkı.....	220
a. Genel olarak.....	220
b. Finansal Hizmetlere İlişkin Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği.....	220
8. Sözleşmeden doğan ödeme yükümlülüklerinin ifası ve işlem güvenliği	227
9. Poliçenin verilmesi.....	227

10. Sözleşme sırasındaki bildirimler	228
11. Kişisel verilerin korunması.....	229
12. İspat yükümlülüğü ve bilgilerin saklanması.....	230
Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri (TKHK m.50).....	235
Paket tur sözleşmeleri (TKHK m.51)	236

TKHK ALTINCI KISIM
Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar
(TKHK m.61-63)

SEKİZİNCİ KISIM
Yargılama, Denetim ve Cezaya İlişkin
Hükümler (TKHK m.73-78)

I. Tüketici uyuşmazlıkları	240
II. Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Bazı Sorunlar	241
1. Ülkemizde “Sigortacılıkta Tahkim” Acaba Nasıl Nitelenecektir?	242
2. Avrupa’da Benimsenen İlkeler	242
3. Türk “Sigortacılıkta Tahkim” Sisteminin Bu İlke Ve Kurallara Ne Oranda Uygun Bulunduğu	249
KAVRAM DİZİNİ.....	253